

СЛОБОДЯН ТЕТЯНА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **СИРЦЕВА СВІТЛАНА**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АНАЛІЗ РИЗИКІВ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: ЯК АДАПТУВАТИ ОБЛІКОВІ СИСТЕМИ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Сучасна нестабільність, викликана глобальними економічними, політичними та екологічними змінами, зробила управління ризиками ключовим аспектом успішного функціонування будь-якої організації. Одним із основних інструментів, які дозволяють компаніям адаптуватися до змін, є облікові системи. Проте у світі, де невизначеність стала нормою, необхідно не лише впроваджувати нові технології, але й адаптувати існуючі системи до нових реалій.

У процесі діяльності будь-якого бізнесу завжди існують ризики, які можуть вплинути на його ефективність, фінансові показники та довгострокову стійкість. Ризики є невід'ємною частиною ринкових відносин, і їх ігнорування може призвести до серйозних наслідків. Успішне управління ризиками вимагає їх чіткого розуміння, класифікації та розробки стратегій для мінімізації або уникнення. Виділяють кілька основних видів ризиків, з якими стикається бізнес, зокрема [1]:

1. Регуляторні ризики – виникають тоді, коли компанія не дотримується певних вимог. Це можуть бути постанови регуляторів, закони, міжнародні стандарти тощо.

2. Ризики з контрагентами – виникають, коли компанія співпрацює з недобросовісним клієнтом чи партнером, а це може завдати значної шкоди, такої як втрата коштів чи набуття юридичних проблем.

3. Договірні ризики – пов'язані з договорами, адже вони становлять основу діяльності бізнесу та визначають умови співпраці з кожним співробітником, клієнтом, підрядником чи постачальником. Особливу увагу слід приділити контролю за цими ризиками, зокрема у частині дотримання правил іноземних юрисдикцій, перевірки компаній і фізичних осіб-нерезидентів, а також національних вимог до компаній, що здійснюють діяльність або надають послуги за кордоном.

4. Репутаційні ризики – виникають, коли події або дії компанії негативно впливають на її імідж та сприйняття серед клієнтів, партнерів або громадськості. Втрата репутації може призвести до зменшення довіри, втрати клієнтів і падіння ринкової вартості. Такі ризики можуть виникнути через якість продукції, некоректну поведінку працівників, скандали, невдалий маркетинг або порушення етичних норм.

5. Судові ризики – пов'язані з можливістю виникнення юридичних суперечок та судових позовів, які можуть негативно вплинути на діяльність компанії. Це можуть бути конфлікти з партнерами, клієнтами, працівниками або державними органами. Судові розглядати можуть призвести до фінансових

втрат, репутаційних ризиків і навіть зупинки операцій.

Як бачимо, ризики можуть бути різноманітними, але для підприємства надзвичайно важливо навчитися протистояти їм і розвивати здатність перетворювати ризики та кризи на можливості, використовуючи їх для стійкого розвитку. Важливим аспектом у даному питанні є стратегічне прогнозування та управління ризиками [2].

Найбільш результативним напрямком роботи будь-якого підприємства є запобігання ризикам. Однак не завжди можливо заздалегідь передбачити, уникнути або знизити до прийняттого рівня всі потенційні загрози, особливо в умовах світової невизначеності [2].

Управління ризиками потребує ефективної аналітики та здатності компанії швидко реагувати на зміни. Традиційні облікові системи часто не встигають за стрімким темпом змін у світі. Тому адаптація та оновлення таких систем стає необхідною умовою для збереження конкурентоспроможності. Розглянемо основні аспекти адаптації облікових систем:

1. Інтеграція прогнозної аналітики. Сучасні облікові системи повинні вміти не лише фіксувати минулі транзакції, а й передбачати майбутні ризики та тренди. Для цього доцільно інтегрувати системи прогнозування на основі Big Data та штучного інтелекту. Це дозволить вчасно виявляти потенційні ризики та приймати рішення на основі аналітичних прогнозів.

2. Гнучкість та масштабованість. Облікові системи мають бути достатньо гнучкими для швидкого адаптування до змін у законодавстві, валютних курсах та економічних умовах. Це стосується як програмного забезпечення, так і організаційних процесів. Важливо забезпечити масштабованість систем, щоб вони могли відповідати зростанню або зменшенню обсягів операцій.

3. Автоматизація процесів. Автоматизація є ключовою для мінімізації людського фактору та помилок, які можуть призводити до фінансових втрат. Крім того, це дозволяє значно скоротити час обробки даних і прийняття рішень. Багато сучасних ERP-систем пропонують інструменти для автоматизації облікових процесів, що підвищує їх ефективність

4. Кібербезпека. У зв'язку з активною цифровізацією, облікові системи повинні мати потужні засоби захисту даних. Кіберризики, такі як хакерські атаки чи витоки конфіденційної інформації, можуть завдати непоправної шкоди репутації та фінансовій стабільності компанії. Тому важливо інтегрувати сучасні рішення для забезпечення кібербезпеки.

5. Екологічні аспекти. Зростаюча увага до екологічної відповідальності бізнесу також вимагає адаптації облікових систем. Зокрема, облік екологічних показників, таких як рівень викидів парникових газів, споживання енергії та використання ресурсів, стає важливою частиною звітності компаній.

Для адаптації облікових систем до змін у світі важливо використовувати методології, що дозволяють регулярно оцінювати та оновлювати ризики, а також оновлювати облікові системи, щоб забезпечити реальну видимість фінансових даних в умовах змін. Автоматизація процесів та інтеграція систем управління ризиками в облікові процеси допомагають зменшити ризики,

пов'язані з помилками людини, а також збільшують ефективність управління фінансовими потоками. Загалом це дозволяє підприємствам бути більш підготовленими до глобальних змін і забезпечувати стійкість своїх операційних процесів [3, 4].

Щоб успішно адаптувати облікові системи, підприємствам варто застосовувати кілька стратегічних підходів:

- регулярний аудит та оцінка ризиків – постійний моніторинг ризиків допоможе вчасно виявляти нові загрози та впроваджувати корективи в систему управління;

- впровадження сучасних технологій – інвестиції у нові технології, такі як хмарні рішення, блокчейн та штучний інтелект, сприятимуть підвищенню ефективності облікових систем;

- навчання персоналу – регулярне підвищення кваліфікації співробітників у сфері управління ризиками та облікових технологій забезпечить високий рівень підготовленості до нових викликів;

- колаборація з експертами – співпраця з консалтинговими та технологічними компаніями допоможе швидше впровадити інноваційні рішення та адаптувати систему до нових реалій.

Таким чином, глобальні зміни створюють значні ризики для підприємств, проте вони також відкривають нові можливості для розвитку. Адаптація облікових систем до цих змін стає важливим фактором для збереження стабільності та конкурентоспроможності компаній. Впровадження новітніх технологій, автоматизація процесів, забезпечення кібербезпеки та екологічної відповідальності дозволять бізнесу ефективно реагувати на виклики сучасного світу та мінімізувати фінансові витрати. Все це допомагає підприємствам бути гнучкими та стійкими в умовах швидких змін, створюючи передумови для сталого розвитку та успіху в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. 5 найважливіших ризиків для бізнесу під час війни. *Think brave* | *Останні новини бізнесу України*. URL: https://biz.ligazakon.net/news/225615_5-nayvazhlivshikh-rizikv-dlya-bznesu-pd-chas-vyni.

2. Стійкість та неперервність бізнесу – виклики та можливості крізь призму змін в мисленні і сприйнятті. *PwC*. 2024. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/publications/2024/sustainability-continuity-of-business.html>.

3. Meeting the future: Dynamic risk management for uncertain times / R. Jain et al. *McKinsey & Company*. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/risk-and-resilience/our-insights/meeting-the-future-dynamic-risk-management-for-uncertain-times>.

4. Achieving a more dynamic risk assessment. *KPMG*. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2021/03/achieving-a-more-dynamic-risk-assessment.html>.

